

עפ"א 13748/11/14 - מדינת ישראל נגד מרדכי דגני

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 13748-11-14 מדינת ישראל נ' דגני
תיק חיצוני:

בפני	כב' השופט אברהם אליקים
מערערת	מדינת ישראל
נגד	
משיב	מרדכי דגני

פסק דין

מבוא

בפניי ערעור על הכרעת הדין של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט ע' קוטון), (להלן-בית משפט קמא), שניתנה במסגרת תו"ח 8250-10-10, על פיה זיכה בית משפט קמא את המשיב מביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב אישום מתוקן, כתב אישום שכלל 3 נאשמים וחמישה אישומים.

המשיב בכתב האישום, היה נאשם 1 ויוחס לו רק האישום הראשון ובו שתי עבירות, עבירה של שימוש בעבודות בניה ללא היתר ועבירה של שימוש חורג בקרקע חקלאית, עבירות לפי סעיפים 204(א), 204(ג) ו-208 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965.

מעובדות כתב האישום המתוקן ניתן ללמוד כי המחלוקת ככל שמדובר במשיב, מתמקדת בארבע חממות צמודות, עשויות ברזל ויריעות פלסטיק, כל אחת בשטח של כ-100 מ"ר, שהוקמו לטענת המערערת על מקרקעין שהוכרזו כקרקע חקלאית. למשיב מיוחסת חבות מכוח היותו בעל הזכויות במקרקעין, בין כבעלים ובין כמי שמוחזק כבעלים.

אקדים ואבהיר כי בית משפט קמא, בהכרעת דין מפורטת ומנומקת, שניתנה לאחר שמיעת עדויות והגשת מסמכים, הגיע למסקנה כי יש לזכות את המשיב מהעבירות המיוחסות לו. קביעתו של בית המשפט קמא אינה מתבססת למעשה על מהימנות עדים אלא בעיקר על מסמכים ולכן לכאורה אין מניעה להתערב בפסק הדין.

לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, ואיפשרתי השלמת טיעון בכתב לאחר מכן, בקשר לנושא מסוים שאפרטו בהמשך, שוכנעתי כי אין להתערב בפסק הדין ואני דוחה את הערעור.

גידול צאן בחלקה

אם נדקדק בפרטי האישום הראשון המתייחס כאמור ל-3 נאשמים שונים, ניתן לראות כי ככל שמדובר בהוראת החיקוק השניה- שימוש חורג בקרקע חקלאית, אין בעובדות כתב האישום המתוקן התייחסות ספציפית למשיב, להבדיל למשל מנאשם 3 לגביו נטען בסעיף 1.6 לעובדות, כי הוא עושה שימוש בחממות לצרכי גידול צאן.

המשיב בתגובה לכתב האישום טען בין השאר כי "הכבשים הם לא שלו אלא של נאשם 3" וכי הוא "לא עשה שימוש במקרקעין האלה".

בפתח הדיון בערעור בקשתי התייחסות לשאלה זו מטעם ב"כ המערערת ובתשובתה הפנתה לסעיף 1.9 לעובדות כתב האישום המתוקן, סעיף כללי שלא מתייחס לנאשם ספציפי, למבנה ספציפי (בכתב האישום מוזכרים 7 מבנים שונים) ולשימוש ספציפי.

הגם שבית משפט קמא זיכה את המשיב מנימוקים אחרים, מטיעוני המערערת בפני בית משפט קמא ובפני עולה כי המערערת מבקשת לייחס בצורה זו או אחרת את השימוש בחממות לצרכי גידול צאן גם למשיב. משבחרה שלא להעלות טענה זו בכתב האישום המתוקן, המסקנה ההכרחית המתבקשת היא זיכויו של המשיב מביצוע עבירה זו.

אזכיר כי לכל נאשם זכות להליך הוגן כחלק מזכות חוקתית, אפנה לרע"פ 837/12 מדינת ישראל נגד גוסקוב (20.11.12). לאור המסגרת העובדתית שנקבעה על ידי המערערת (המאשימה בפני בית משפט קמא) בכתב האישום המתוקן, איני סבור כי יש מקום להרשיע את המשיב בעבירה של גידול צאן על קרקע חקלאית.

[מקובלת על"י עמדת המערערת, כי ככל שמדובר בטענה של הגנת זוטי דברים בשאלת גידול הצאן, היה על בית משפט קמא לאפשר לצדדים להביא ראיות בנושא, בטרם קבע קביעות-ביוזמתו, ולו היה צורך להכריע בשאלה זו, הייתי שוקל להשיב הנושא לדיון מחדש בפני בית משפט קמא].

קיומו או אי קיומו של היתר בניה- לחממות

בית משפט קמא קבע כי חלה על המשיב האחריות למניעת ביצוע העבירות במקרקעין מכוח סעיף 208 לחוק התכנון והבניה בתור מי שמוחזק כבעלים, ואני מקבל קביעה זו כנקודת המוצא להמשך.

אין מחלוקת כי בתיק הבנין שנמצא במשרדי המערערת, לא נמצא היתר בניה וגם המשיב לא הציג מסמך המהווה היתר בניה כאמור, לעומת זאת הוצגו מטעם המשיב מסמכים רבים, אותם סקר בית משפט קמא בהכרעת דינו וקבע כי "צלחה דרכו של הנאשם לעורר ספק סביר שמא החממות שבמחלוקת נבנו בהיתר".

חשוב להבהיר כי נסיבותיו של תיק זה מיוחדות, לא מדובר במקרה בו מעלה נאשם טענה סתמית כי למבנה קיים היה בעבר היתר, מבלי שהוא נוקב בפרטים, מתי הוצא ההיתר, על ידי מי והיכן המסמך.

במקרה זה לאורך כל הדרך טען המשיב כי הגיש בקשה לקבלת היתר, פעל לקיים את התנאים לקבלתו, ואף קיבל אותו, מבלי שנותר ברשותו העתק ולכך אתייחס בהמשך. לצורך הוכחת טענותיו הפנה המשיב למסמכים שונים, חלקם נתגלו לו מעיון בתיק הבנין ולא מחומר החקירה שהומצא לו, לטענתו.

אדגיש כי אין מחלוקת כי המשיב הגיש בקשה להיתר (ראו למשל נ/6, נ/9, נ/10 ו-נ/11).

מעיון בהכרעת הדין, ניתן לראות כי מכתב מהנדס הועדה המקומית מיום 6.12.1989, (נ/11), המאשר הגשת בקשה להיתר בניה להקמת חממה על ידי הנאשם, הוא המסמך "הקרוב" ביותר מבחינת השלבים למסמך היתר בניה, במידה והיה כזה. את המכתב נ/11 ניתן לראות כהודעה מטעם המערערת, על כוונה להנפיק היתר בכפוף לקיום תנאים מסוימים או בלשון הועדה "הוחלט לאשר את הבקשה בתנאי שהמבקש יקבל את המלצת הועדה החקלאית שע"י העיריה...".

ולכן הודעתי לצדדים בפתח הדיון כי מן הראוי לבחון האם הוצגו ראיות להוכחת קיום התנאים שקבעה המערערת בנ/11. מאחר ותיק המוצגים של בית משפט קמא לא עמד בפניי בדיון, ולמשיב לא היו במועד הדיון את כל המסמכים הרלבנטיים, איפשרתי למשיב להשלים טיעוניו בנושא זה ואכן לאחר הדיון הוגשה הודעה מטעם המשיב אליה צורף העתקו של מסמך (נ/18) ובעקבותיה נמסרה תגובת המערערת.

במכתב נ/11, קבעה הועדה המקומית כי על מנת לקבל היתר על המשיב לקבל את המלצת הועדה החקלאית, לבצע שינויים מסוימים בבקשה, כך למשל נקבע בנ/11 כי "על עורך הבקשה לבדוק ולציין על גבי המפרט את מיקום הסככה ליצור מצבות", ובעת בחינת השאלה האם הוכח מעבר לספק סביר, העדרו של היתר בניה, ניתן לבחון למשל האם לאחר 6.12.1989, הוגשה לוועדה המקומית, בקשה מתוקנת ובה קויים תנאי זה.

לאחר הדיון הועבר לעיוני תיק המוצגים של בית משפט השלום, ממנו עולה כי לבית משפט קמא הוגש תרשים מצבי מחודש יוני 1990 (נ/18). עיון בו מראה כי אכן קויים לכאורה התנאי בענין ציון מיקום הסככה ליצור מצבות, ואין מחלוקת כי תרשים זה נמצא בתיק הבנין של הועדה, משמע לאחר הודעת הועדה המקומית (נ/11) כי אושר מתן היתר בניה לחממות, בכפוף לקיום תנאים, קויים למשל אחד מהתנאים או היה ניסיון לקיימו.

התנגדות המערערת בפניי לאפשר למשיב להסתמך על המסמך נ/18, בהמשך להתנגדותה בפני בית משפט קמא, אינה ראויה בעיניי. המערערת אישרה בפני בית משפט קמא, כי המסמך נ/18 נמצא בתיק הבנין, במקרה זה היא היתה חייבת להציגו מיוזמתה לבית משפט קמא וכמובן להמציא העתקו למשיב.

איני קובע עמדה באשר למחלוקת שבין הצדדים, כפי שעלתה מהודעת המשיב ותגובת המערערת לאחר הדיון באשר ל"הסתרת" המסמך מעיני המשיב.

תנאי נוסף שעולה מתיק המוצגים, הוא התניית קבלת היתר, בקבלת המלצת הועדה החקלאית. מעיון בתיק המוצגים עולה כי הוגש תצהיר מטעמו של שלום אושרי, מזכיר הועדה החקלאית, (נ/17), באותו מועד, אשר על

פי זכרוננו הועדה החקלאית התבקשה להביע עמדתה בקשר לבקשה להיתר והיא המליצה לאשרה וראו לענין זה את קביעת בית משפט קמא בסעיף 15 להכרעת הדין:

"שלום אושרי שימש כמזכיר הועדה החקלאית שליד עיריית חדרה משנת 1979 ובמשך 21 שנים. העד הגיש תצהיר (נ/17) לפיו הוא מכיר את המקרקעין ואת המבנים המצויים בהם. כן הצהיר, כי הוא מכיר את הנאשם וזוכר שהלה ביקש לבנות במקרקעין אורווה וחממות לפני כ-20 שנים. הועדה המליצה לאשר את הבקשה, כפי שנהגה ביחס לכל הבקשות שהגיש הנאשם בנוגע לחלקות שבבעלותו. העד הבהיר, כי אינו יודע אם בעקבות ההמלצה קיבל הנאשם היתר".

אין מחלוקת כי המשיב לא הציג היתר בניה, אך לאור הסדרה הארוכה של הפעולות שביצע ומכלול הנתונים כולם כפי שעלו מהמסמכים שהציג הנאשם, ובהתחשב בזמן הרב שחלף מאז- כ-25 שנה, ניתן לקבוע כי מתעורר ספק באשר לאי קיומו של היתר הבניה כקביעת בית משפט קמא.

לסיום אציין, כי המערערת בערעורה שבה ומדגישה כי לו היה היתר בניה כטענת המשיב, היו לו שלושה מקורות אפשריים להשגת העתק ממנו כדי לתמוך בטענתו: מבצלאל טייכמן, מנהל העבודה שעבד עבור המשיב באותה תקופה, מכונס הנכסים ומשלום אושרי.

שלום אושרי הובא כעד הגנה כאמור לעיל והעיד על פי זכרוננו כאמור כי המשיב, עבר את "מחסום" המלצת הועדה החקלאית, לגבי שני המקורות האחרים הסביר המשיב בדיון בפניי כי כונס הנכסים נפטר לפני שנים אחדות (בפני בית משפט קמא העיד המשיב כי לא פגש בכונס הנכסים מזה עשר שנים) וטייכמן נמצא מעל עשר שנים בחו"ל ולא סביר כי הוא ירד מהארץ ביחד עם העתק מהיתר הבניה, הסבר המקובל עליי ומחזק את קביעתי כי דין הערעור להידחות.

בטרם סיום- באשר לטענה כי גם אם היה למשיב היתר, הוא היה היתר בלתי חוקי, גם בנושא זה אין הצדקה להתערב בקביעותיו של בית משפט קמא, שהתרשם מהעדויות והמסמכים כי "נותר ספק סביר שמא בשנים עברו הבינו גופי התכנון באופן שונה את התכניות החלות על המקרקעין".

סיכום

לאור כל האמור לעיל אני דוחה את הערעור.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ה' ניסן תשע"ה, 25 מרץ 2015, בהעדר הצדדים.